

Eksamen i FIL1002 – Innføring i erkjennelsesteori og vitenskapsfilosofi, Våren 2007

Mandag 21. mai kl. 9.00-13.00 (4 timer)

Oppgavesettet består av 2 sider

Ingen hjelpemidler tillatt

Generell instruks: Oppgavesettet består av to likeverdige deler som begge skal besvares. Regn med å bruke like mye tid på hver del. Lykke til!

Del I: Erkjennelsesteori

Instruks: Oppgave 1 skal besvares. Velg så mellom enten oppgave 2 eller oppgave 3. Regn med å bruke desidert mest tid på oppgave 2 eller 3.

1) Besvar kort følgende spørsmål

Meningen her er *kun* at du så kort og presist som mulig (ca. 3-4 setninger per spørsmål) skal vise at du kjenner sentrale begreper / idéer i pensum.

- a) Hva skiller induktive slutninger fra deduktive slutninger?
- b) Hva menes med erkjennelsesteoretisk koherentisme?
- c) I artikkelen “Two Dogmas of Empiricism” angriper Quine et empiristisk “dogme” som han kaller *reduksjonisme*. Hva består dette dogmet i?

2) Persepsjonsteori

Regn med å bruke mest tid på punkt (b), som skal besvares mer utfyllende og drøftende enn punkt (a).

- a) Hva er forskjellen på direkte og indirekte perseptuell realisme? Legg vekt på å få frem hva direkte/indirekte betyr i denne sammenhengen.
- b) Forklar hvordan fenomener som illusjoner og hallusinasjoner kan brukes til å argumentere for indirekte realisme. Er argumentet rimelig? Gir slike argumenter indirekte realisme noe fortrinn fremfor direkte realisme?

3) Begrunnelse

Regn med å bruke mest tid på punkt (b), som skal besvares mer utfyllende og drøftende enn punkt (a).

a) Forklar hva som ligger i Descartes' metodiske tvil ("method of doubt") og hvilken rolle den spiller i hans erkjennelsesteoretiske prosjekt. (Du kan trekke på *Første Meditasjon*, men det er ikke meningen at du skal gå gjennom Descartes' argumentasjon her.)

b) Presenter et regressargument for erkjennelsesteoretisk fundamentalisme. Beskriv så en eller flere innvendinger mot fundamentalisme og vurder om koherentisme (jf. oppg. (1b)) er et plausibelt alternativ.

Del II: Vitenskapsfilosofi

Instruks: Oppgave 1 skal besvares. Velg så mellom enten oppgave 2 eller oppgave 3. Regn med å bruke desidert mest tid på oppgave 2 eller 3.

1) Besvar kort følgende spørsmål

Meningen her er *kun* at du så kort og presist som mulig (ca. 3-4 setninger per spørsmål) skal vise at du kjenner sentrale begreper / idéer i pensum.

a) Hva legger Gadamer i begrepet for-dom?

b) Hva menes med vitenskapelig realisme?

c) Hva legger Kuhn i begrepet paradigme?

2) Reduksjonisme

Regn med å bruke mest tid på punkt (b), som skal besvares mer utfyllende og drøftende enn punkt (a).

a) Beskriv Nagels syn på vitenskapelig reduksjonisme.

b) Diskuter hvorvidt reduksjonisme slik forstått er plausibelt. Trekk gjerne inn mangfoldig realisering ("multiple realization") og/eller vitenskapshistoriske perspektiver fra for eksempel Kuhn.

3) Forklaring

Regn med å bruke mest tid på punkt (b), som skal besvares mer utfyllende og drøftende enn punkt (a).

a) Karakteriser hva som kjennetegner mekanistisk forklaring. Ta gjerne utgangspunkt i Elster.

b) Beskriv Hempels syn på forklaring og hva som motiverer det. Diskuter så om innvendinger til dette synet fra Elster og/eller andre kan brukes til å motivere et mekanistisk syn på forklaring.

